ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ –ਸਬਦ ੮੦

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਸਾਧੀਐ ਤੀਰਥਿ ਕੀਚੈ ਵਾਸੁ ॥

ਰਾਗੁ ਸਿਰੀਰਾਗੁ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ੫੬

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਸਾਧੀਐ ਤੀਰਥਿ ਕੀਚੈ ਵਾਸੁ ॥
ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਚੰਗਿਆਈਆ ਬਿਨੁ ਸਾਚੇ ਕਿਆ ਤਾਸੁ ॥
ਜੇਹਾ ਰਾਧੇ ਤੇਹਾ ਲੁਣੈ ਬਿਨੁ ਗੁਣ ਜਨਮੁ ਵਿਣਾਸੁ ॥੧॥
ਮੁੰਧੇ ਗੁਣ ਦਾਸੀ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
ਅਵਗਣ ਤਿਆਗਿ ਸਮਾਈਐ ਗੁਰਮਤਿ ਪੂਰਾ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਵਿਣੁ ਰਾਸੀ ਵਾਪਾਰੀਆ ਤਕੇ ਕੁੰਡਾ ਚਾਰਿ ॥
ਮੂਲੁ ਨ ਬੁਝੈ ਆਪਣਾ ਵਸਤੁ ਰਹੀ ਘਰ ਬਾਰਿ ॥
ਵਿਣੁ ਵਖਰ ਦੁਖੁ ਅਗਲਾ ਕੂੜਿ ਮੁਠੀ ਕੂੜਿਆਰਿ ॥੨॥
ਲਾਹਾ ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਉਤਨਾ ਪਰਖੇ ਰਤਨੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥
ਵਸਤੁ ਲਹੈ ਘਰਿ ਆਪਣੈ ਚਲੈ ਕਾਰਜੁ ਸਾਰਿ ॥
ਵਣਜਾਰਿਆ ਸਿਉ ਵਣਜੁ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥੩॥
ਸੰਤਾਂ ਸੰਗਤਿ ਪਾਈਐ ਜੇ ਮੇਲੇ ਮੇਲਣਹਾਰੁ ॥
ਮਿਲਿਆ ਹੋਇ ਨ ਵਿਛੁੜੈ ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥
ਸਚੈ ਆਸਣਿ ਸਚਿ ਰਹੈ ਸਚੈ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ॥੪॥
ਜਿਨੀ ਆਪੁ ਪਛਾਣਿਆ ਘਰ ਮਹਿ ਮਹਲੁ ਸੁਥਾਇ ॥
ਸਚੇ ਸੇਤੀ ਰਤਿਆ ਸਚੋ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥
ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣੀਐ ਸਾਚੋ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥੫॥
ਸਾ ਧਨ ਖਰੀ ਸੁਹਾਵਣੀ ਜਿਨਿ ਪਿਰੁ ਜਾਤਾ ਸੰਗਿ ॥
ਮਹਲੀ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਈਐ ਸੋ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਰੰਗਿ ॥
ਸਚਿ ਸੁਹਾਗਣਿ ਸਾ ਭਲੀ ਪਿਰਿ ਮੋਹੀ ਗੁਣ ਸੰਗਿ ॥੬॥
ਭੂਲੀ ਭੂਲੀ ਥਲਿ ਚੜਾ ਥਲਿ ਚੜਿ ਡੂਗਰਿ ਜਾਉ ॥

ਬਨ ਮਹਿ ਭੂਲੀ ਜੇ ਫਿਰਾ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਬੂਝ ਨ ਪਾਉ ॥
ਨਾਵਹੁ ਭੂਲੀ ਜੇ ਫਿਰਾ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵਉ ਜਾਉ ॥੭॥
ਪੁਛਹੁ ਜਾਇ ਪਧਾਊਆ ਚਲੇ ਚਾਕਰ ਹੋਇ ॥
ਰਾਜਨੁ ਜਾਣਹਿ ਆਪਣਾ ਦਰਿ ਘਰਿ ਠਾਕ ਨ ਹੋਇ ॥
ਨਾਨਕ ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥੮॥੬॥

ਸਾਰ: ਅਸੀਂ ਜਿਸ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਵਾਰ, ਅਸੀਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਵਸਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਰਥ ਭਾਲਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸਦੀ ਅਸੀਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਸਾਡੇ ਅੰਤਰੀਵੀ ਸਵੈ ਪ੍ਰਤੀ ਇਕ ਜਾਗਰਣ ਹੈ, ਜੋ ਉਦੋਂ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਸਥਿਰਤਾ ਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਤਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉੱਥੇ ਵਸਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਵਿਦਮਾਨ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਸਾਧੀਐ ਤੀਰਥਿ ਕੀਚੈ ਵਾਸੁ ॥
ਕੋਈ ਜਪ, ਤਪੱਸਿਆ ਅਤੇ ਮਰਿਯਾਦਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਵਾਸ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ,

ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਚੰਗਿਆਈਆ ਬਿਨੁ ਸਾਚੇ ਕਿਆ ਤਾਸੁ ॥
ਚੰਗੇ ਕਰਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਦਾਨ ਦੇਣਾ, ਜਦੋਂ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਮੁੱਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ?

ਜੇਹਾ ਰਾਧੇ ਤੇਹਾ ਲੁਣੈ ਬਿਨੁ ਗੁਣ ਜਨਮੁ ਵਿਣਾਸੁ ॥੧॥
ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਜਗੇ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਢੋਗੇ; ਨੇਕੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜਨਮ ਅਰਥਹੀਣ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜੋ ਦਿੰਦੇ ਉਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮਿਲਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ, ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੋਵੋ। (੧)

ਮੁੰਧੇ ਗੁਣ ਦਾਸੀ ਸੁਖੁ ਹੋਇ ॥
ਹੇ ਸਾਥੀ, ਜਦੋਂ ਨੇਕੀ ਤੁਹਾਡਾ ਸਹਾਰਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰੀਵੀ ਚਰਿੱਤਰ ਸਥਾਈ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਵਗਣ ਤਿਆਗਿ ਸਮਾਈਐ ਗੁਰਮਤਿ ਪੂਰਾ ਸੋਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਅਤੇ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਮਨੋਬਿਰਤੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਜੋ ਬਿਬੇਕ ਦੇ ਤੱਤਸਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੰਪੂਰਨ ਸਦਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (੧)(ਠਹਿਰਾਉ)

ਵਿਣੁ ਰਾਸੀ ਵਾਪਾਰੀਆ ਤਕੇ ਕੁੰਡਾ ਚਾਰਿ ॥
ਪੂੰਜੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਵਪਾਰੀ ਚਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਤਰੀਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਕਸਰ ਭਟਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮੂਲੁ ਨ ਬੁਝੈ ਆਪਣਾ ਵਸਤੁ ਰਹੀ ਘਰ ਬਾਰਿ ॥
ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਧਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਲ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਰੋਤ ਦਾ ਤੱਤਸਾਰ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ, ਪਰ ਅਨੁਭਵ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਅਣਜਾਣ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਣੁ ਵਖਰ ਦੁਖੁ ਅਗਲਾ ਕੂੜਿ ਮੁਠੀ ਕੂੜਿਆਰਿ ॥੨॥
ਮਾਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਆਉਂਦੇ ਹਨ; ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (੨)

ਲਾਹਾ ਅਹਿਨਿਸਿ ਨਉਤਨਾ ਪਰਖੇ ਰਤਨੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥

ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰ ਪਲ ਨਵਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰੰਤਰ ਉਦਮ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹਰਪਲ ਸੰਜੀਦਾ ਅੰਤਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਰਸ਼ਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਵਸਤੁ ਲਹੈ ਘਰਿ ਆਪਣੈ ਚਲੈ ਕਾਰਜੁ ਸਾਰਿ ॥

ਮਾਲ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੱਤਸਾਰ ਅੰਤਹਕਰਣ ਵਿਚ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਖੋਜਣ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਵਣਜਾਰਿਆ ਸਿਉ ਵਣਜੁ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰਿ ॥੩॥

ਵਪਾਰੀ ਉਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਜੀਵਤ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਦੀਵੀ ਊਰਜਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਬਿਬੇਕ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ, ਵਪਾਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਜਗਿਆਸੂਆਂ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਇਕ ਰੂਪਕ ਵਜੋਂ ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। (੩)

ਸੰਤਾਂ ਸੰਗਤਿ ਪਾਈਐ ਜੇ ਮੇਲੇ ਮੇਲਣਹਾਰੁ ॥

ਜੇਕਰ ਸਾਧਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਜਨਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰਤਾ ਵਿਚ, ਗੂੜ੍ਹ ਅੰਤਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਤ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮਿਲਿਆ ਹੋਇ ਨ ਵਿਛੁੜੈ ਜਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥

ਉਹ ਏਕਤਾ ਨਾਲ ਇਕਮਿਕ ਅਤੇ ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹਨ ਜੋ ਅੰਦਰਲੇ ਅਨੰਤ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਕ ਸਾਧਕ ਇਸ ਅੰਤਰੀਵੀ ਉਜਲਤਾ ਨੂੰ ਖੋਜਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਵੈਤ ਦੀ ਸਾਰੀ ਭਾਵਨਾ ਭੰਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਚੈ ਆਸਣਿ ਸਚਿ ਰਹੈ ਸਚੈ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ॥੪॥

ਦਿਆਨਤਦਾਰਾਂ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਗਤੀ ਅਭਿਆਸ ਸਚਿਆਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। (੪)

ਜਿਨੀ ਆਪੁ ਪਛਾਣਿਆ ਘਰ ਮਹਿ ਮਹਲੁ ਸੁਥਾਇ ॥

ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਆਪੇ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਖੋਜਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਹਕਰਣ ਅੰਦਰ ਵਸਦਾ ਹੈ।

ਸਚੇ ਸੇਤੀ ਰਤਿਆ ਸਚੋ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥

ਸਚ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਸਚ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਜੀਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਜਾਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ।

ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਣੀਐ ਸਾਚੋ ਸਾਚੈ ਨਾਇ ॥੫॥

ਹੋਂਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੰਡਾਂ ਵਿਚ, ਸੱਚੇ ਚਿੰਤਨ ਦੁਆਰਾ ਸਰਵਵਿਆਪੀ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (੫)

ਸਾ ਧਨ ਖਰੀ ਸੁਹਾਵਣੀ ਜਿਨਿ ਪਿਰੁ ਜਾਤਾ ਸੰਗਿ ॥

ਇਕ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸੁਹਾਵਣਾ ਸਾਥੀ ਇਹ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਇਹ ਅਨੁਭਵ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸਤਾ ਸਦ-ਹਾਜ਼ਰ ਅਤੇ ਸਰਵ-ਵਿਆਪਕ ਹੈ।

ਮਹਲੀ ਮਹਲਿ ਬੁਲਾਈਐ ਸੋ ਪਿਰੁ ਰਾਵੇ ਰੰਗਿ ॥

ਸਾਥੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਸਭ ਤੋਂ ਅੰਤਰੀਵੀ ਮਹਿਲ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਿਆਰਾ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗੂੜ੍ਹ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸਤਾ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਚਿ ਸੁਹਾਗਣਿ ਸਾ ਭਲੀ ਪਿਰਿ ਮੋਹੀ ਗੁਣ ਸੰਗਿ ॥੬॥

ਅਸਲ ਧਨਤਾਯੋਗ ਅਤੇ ਅਨੰਦਮਈ ਸਾਥੀ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਪਿਆਰ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਿੱਤਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਜਨਮਜਾਤ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਿਚ ਉਹ ਗੁਣ ਵਿਦਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੱਚੇ ਆਪੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। (੬)

ਭੂਲੀ ਭੂਲੀ ਥਲਿ ਚੜਾ ਥਲਿ ਚੜਿ ਡੂਗਰਿ ਜਾਉ ॥

ਅਗਿਆਨਤਾ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਮਾਰੂਥਲ ਦੇ ਟਿੱਬਿਆਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ, ਪਠਾਰ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਬੇਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਾਧਕ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਭਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਬਨ ਮਹਿ ਭੂਲੀ ਜੇ ਫਿਰਾ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਬੂਝ ਨ ਪਾਉ ॥

ਅਗਿਆਨਤਾ ਵਿਚ, ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਭਟਕਦਾ ਰਹਾਂ, ਰੂਹਾਨੀ ਬਿਬੇਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਤੱਤਸਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰੀਵੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ; ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਅਣਡਿਠ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਾਵਹੁ ਭੁਲੀ ਜੇ ਫਿਰਾ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਆਵਉ ਜਾਉ ॥੭॥

ਜੇ ਮੈਂ ਭਟਕਣਾ ਵਿਚ ਚਿੰਤਨ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਦੇਵਾਂ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਨੰਤ ਕਾਲ ਤੱਕ ਭਟਕਦਾ ਰਹਾਂਗਾ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਿਗਾਸ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਰਹਾਂਗਾ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਧਾਰਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਕਰ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (੭)

ਪੁਛਹੁ ਜਾਇ ਪਧਾਊਆ ਚਲੇ ਚਾਕਰ ਹੋਇ ॥

ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਉਹ ਨਿਮਰ ਭਗਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਨ।

ਰਾਜਨੁ ਜਾਣਹਿ ਆਪਣਾ ਦਰਿ ਘਰਿ ਠਾਕ ਨ ਹੋਇ ॥

ਜੋ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਰਵਵਿਆਪੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਸਵੈ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕੇ।

ਨਾਨਕ ਏਕੋ ਰਵਿ ਰਹਿਆ ਦੂਜਾ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥੮॥੬॥

ਨਾਨਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਊਰਜਾ ਹੀ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਹੈ; ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁਚੀ ਰਚਨਾ ਇਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਤੰਤਰ ਹੈ। (੮)(੬)

ਤੱਤ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ, ਅਸੀਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਭਟਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਉਲਝਣਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਚਿੰਤਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਾਡੇ ਮਨ ਹਰ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਲਹਿਰ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਅੰਤਰੀਵੀ ਸਥਿਰਤਾ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਆਧਾਰਤਾ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਅਸਲ ਆਪੇ ਲਈ ਬੰਧਨ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਨੁਕਸਾਨਮਈ ਢਾਂਚੇ ਫਿੱਕੇ ਪੈਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੂਝ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।

Oneness In Diversity Research Foundation
ਵੈੱਬਸਾਈਟ: **OnenessInDiversity.com**
ਈਮੇਲ: **onenessindiversityfoundation@gmail.com**